

*В. Прищепя,
студентка,
О. Кравець,
кандидат. пед. наук, доцент,
Житомирський державний університет
імені Івана Франка*

ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ З ВИКОРИСТАННЯМ ОНЛАЙН-ПЛАТФОРМ

Основною метою навчання іноземної мови в початковій школі є формування іншомовної комунікативної компетентності учнів, що передбачає здатність ефективно здійснювати міжкультурне спілкування. У сучасних умовах розвитку освіти особливого значення набуває соціокультурна складова цієї компетентності, оскільки вона забезпечує готовність особистості до взаємодії у полікультурному середовищі. Відповідно до державних освітніх стандартів, соціокультурна компетентність розглядається як невід'ємний компонент загальної комунікативної компетентності.

Проблему соціокультурної компетентності досліджували такі вітчизняні науковці: С. Гончаренко, І. Зязюн, В. Кремень, В. Мадзігон, Н. Ничкало, М. Євтух та ін. Теоретичні засади формування соціокультурної компетентності розкрито у працях М. Бірама, Дж. Вальдеса, Ж. Зарат, М. де Карло, С. Ніколаєвої, О. Першукової. Фахівці наголошують, що соціокультурна компетентність є важливою складовою загальнокультурного розвитку особистості та суспільства загалом.

За визначенням Л. Калініної, соціокультурна компетентність – це комплекс знань про цінності, традиції, норми поведінки, мову та культурні досягнення певного суспільства. [1, с.12] О. Першукова трактує її як здатність учнів орієнтуватися в іншомовному культурному середовищі та здійснювати мовленнєву поведінку відповідно до соціокультурних норм. [2, с. 18-19] І. Закір'янова підкреслює, що ця компетентність сприяє формуванню міжнародно орієнтованої особистості, здатної до міжкультурної взаємодії. [3, с. 17]

Соціокультурна компетентність є інтегрованим утворенням, що включає такі складові: країнознавчу, лінгвокраїнознавчу, соціолінгвістичну, соціальну та загальнокультурну компетентності. Її формування здійснюється у процесі оволодіння всіма видами мовленнєвої діяльності – аудіюванням, говорінням, читанням і письмом – у їх тісному взаємозв'язку.

У початковій школі зміст соціокультурної компетентності охоплює ознайомлення учнів із національними реаліями країн, мова яких вивчається: державна символіка, традиції, свята, імена, особливості побуту, а також формування елементарних норм мовленнєвого етикету (привітання, прощання, подяка, вибачення). Важливу роль відіграють фольклорні матеріали (вірші, пісні, лічилки), які сприяють засвоєнню культурних цінностей.

Особливістю сучасного етапу розвитку освіти є активне впровадження цифрових технологій, що відкривають нові можливості для формування соціокультурної компетентності. Використання онлайн-платформ на уроках англійської мови дозволяє зробити навчальний процес більш інтерактивним, наочним і мотивуючим.

Ефективним інструментом є платформа LearningApps, яка дає змогу створювати інтерактивні вправи (класифікації, відповідності, вікторини) з країнознавчим змістом. Учні можуть виконувати завдання на співвіднесення культурних символів, традицій або свят, що сприяє кращому засвоєнню матеріалу.

Онлайн-дошка Padlet забезпечує можливість організації колективної роботи учнів. Наприклад, школярі можуть створювати спільні проекти на тему «Traditions in Ukraine and Great Britain», розміщуючи тексти, зображення, відео, що сприяє розвитку міжкультурного порівняння та критичного мислення.

Особливу увагу варто приділити використанню середовища Minetest, у якому можна створювати віртуальні екскурсії. Учні мають змогу «відвідати» відомі місця англійських країн, моделювати культурні об'єкти та брати участь у рольових іграх, що значно підвищує рівень занурення в іншомовне середовище.

Платформа Google Arts & Culture відкриває доступ до світової культурної спадщини. Використання її ресурсів дозволяє ознайомити учнів із музеями, пам'ятками архітектури, творами мистецтва, що сприяє формуванню культурної обізнаності та розширенню світогляду.

Для перевірки знань і закріплення матеріалу ефективно використовувати інтерактивні вікторини на платформі Kahoot!. Вони стимулюють інтерес до навчання, розвивають швидкість мислення та сприяють засвоєнню соціокультурної інформації у формі гри.

Формування соціокультурної компетентності з використанням онлайн-платформ відбувається за таких умов:

- інтеграція цифрових ресурсів у зміст навчання;
- забезпечення автентичності навчального матеріалу;
- дотримання принципу діалогу культур;
- використання інтерактивних ігрових методів;
- орієнтація на вікові особливості учнів.

Використання цифрових технологій сприяє переходу від репродуктивних до продуктивних видів діяльності, що стимулює розвиток творчого мислення, самостійності та комунікативних умінь учнів. Онлайн-платформи створюють умови для активної участі школярів у навчальному процесі, формування навичок співпраці та розвитку міжкультурної компетентності.

Соціокультурний компонент навчання забезпечує ознайомлення учнів із життям їхніх зарубіжних однолітків, історією та культурою країни, мова якої вивчається. Важливим є формування країнознавчої мотивації, що базується на інтересі до іншої культури та бажанні її пізнати. Ефективними формами роботи є інтерактивні вправи, проекти, рольові ігри, віртуальні екскурсії та квізи.

Таким чином, формування соціокультурної компетентності учнів початкової школи на уроках англійської мови є складним і багатоаспектним процесом, що

потребує системного підходу. Використання онлайн-платформ значно підвищує ефективність цього процесу, оскільки забезпечує доступ до автентичних матеріалів, активізує пізнавальну діяльність учнів та сприяє формуванню позитивного ставлення до іншої культури.

Впровадження цифрових технологій у процес навчання англійської мови створює сприятливі умови для розвитку соціокультурної компетентності молодших школярів, виховання толерантності, відкритості до світу та готовності до міжкультурної взаємодії в сучасному глобалізованому суспільстві.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Калініна Л. В. Навчання англійської мови та культури у соціокультурному аспекті. *Іноземні мови*. 2008. № 2. 48 с.
2. Першукова О. О. На шляху до міжкультурної свідомості. *Іноземні мови*. 2016. № 5. 60 с.
3. Закір`янова І. А. Формування соціокультурної компетентності у майбутніх вчителів іноземної мови в процесі професійної підготовки : автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.04 /І.А. Закір`янова. К., 2016. 22 с.